

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 09. 10. 2024

Peter Majer, hovorca NBS

Dobrý deň prajem, dámy a páni, vitajte v Národnej banke Slovenska na našej jesennej tlačovej konferencii, ktorej témou bude to, ako sa bude Slovensku dariť po ekonomickej stránke v najbližších rokoch. Viac informácií vám povie guvernér Peter Kažimír a výkonný riaditeľ Michal Horváth. Teraz poprosím pána guvernéra o úvodné slovo, nech sa páči.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ďakujem vám, príjemný dobrý deň vám prajem z pôdy Národnej banky Slovenska. Možno všetci poznáte situáciu, keď vám niekto povie, mám pre vás dve správy - jedna je dobrá a tá druhá je zlá, ktorú chcete počuť ako prvú? Myslím si, že naša dnešná prognóza je presne z takejto kategórie správ. Ak som vám v jednej vete zhrnul našu jesennú prognózu, čo čaká vlastne ľudí na Slovensku a našu ekonomiku, tak by som asi použil nasledovnú vetu: Solídny rast napriek silnému protivetru. Myslím, že táto veta najvýstižnejšie opisuje to, čo nás v najbližšom období čaká. Veľmi špecifický bude najmä budúci rok. Totiž naďalej existujeme vo svete, kde do veľkej miery vládne veľká neistota. Objavujú sa nové a nové lokálne konflikty a to všetko vytvára neistoty v ekonomike. Ekonomika je ženského rodu a ako taká neistotu nemá rada, takže z tohto pohľadu je to faktor, ktorý nám priťahuje. Neustále sa oddiaľuje zotavenie ekonomík našich kľúčových obchodných partnerov a popri tom prichádza nevyhnutná a veľmi potrebná konsolidácia verejných financií, akési veľké upratovanie, inventúra, ktorá samozrejme musí smerovať k tomu, aby nám tak nevytrčali nohy z pod periny ako to bolo posledné roky. Takže toto všetko dočasne stlmí výkonnosť ekonomiky a posunie infláciu na vyššie úrovne. Zároveň očakávame, že na budúci rok odznejú podporné opatrenia v oblasti energií alebo do istej miery odznejú a ceny energií pre domácnosti sa zrealnia alebo do veľkej miery zrealnia s trhovým vývojom. Ale to už ste od nás mnohokrát počuli, to je naše proste dlhodobé očakávanie, ale aj odporúčanie, ktoré sme zdôrazňovali aj v minulosti. No a táto kombinácia nie je úplne vhodného počasia vonku, proste nie je ozdravovanie našich kľúčových partnerov v takom tempe, ako by sme si predstavovali v kombinácii s tým, že musíme upratovať doma a musíme si uťahovať opasky, to predstavuje ten protivietor, o ktorom som vám hovoril na začiatku. Pozitívnu správou ale je, že táto situácia neprinesie pokles životnej úrovne a ani nechromí rast ekonomiky a trh práce ostane v podstate naďalej stabilný

bez výrazných zmien. My naozaj očakávame na najbližšie roky veľmi solídny ekonomický rast tak ako v nasledujúcom roku, tak aj v roku 2026, tie čísla sú veľmi ľahko zapamätateľné. Pre tento rok odhadujeme ekonomický rast vo výške 2,5 % a tak isto na budúci rok 2,5 %, potom v roku 2026 by to malo ísť mierne nižšie k 2 %. Tieto čísla sú ale na naše pomery možno nie najvyššie, ale z hľadiska porovnania s eurozónou stále sú to násobky ekonomického rastu, ktorý dosahuje eurozóna ako celok.

Dovoľte mi pozastaviť sa pri ozdravení verejných financií, ktoré je v dnešnej situácii nevyhnutnosťou. Pre zabezpečenie rastu životnej úrovne a zdravia ekonomiky je naozaj nutné stabilizovať dlh a potom postupne ho začať aj znižovať. Ochráni to finančnú stabilitu krajiny, ale aj každej jednej domácnosti. Posilní to odolnosť našej exportne orientovanej ekonomiky, no a ak by sa nedajbože objavila zase nejaká nová kríza alebo niečo neočakávané, dostalo by nás to do lepšej východiskovej situácie. Čiže konsolidácia verejných financií je výsostne aktuálnou témou vo všetkých krajinách eurozóny. Nie sme žiadnym špeciálnym prípadom. Z pohľadu centrálnej banky je to významný faktor pri našom rozhodovaní o budúcom nastavení aj menovej politiky. Teraz hovorím celkovo o eurozóne ako takej. My totiž vzhľadom na nové pravidlá, ktoré začínajú vlastne žiť len v týchto mesiacoch, nové fiškálne pravidlá v eurozóne, máme isté obavy, či naozaj fiškálna politika krajín eurozóny bude vhodne dopĺňať naše menovo politické rozhodnutia a naše ciele na dvojpercentnú infláciu v najbližších dvoch rokoch, pretože viete dobre, že fiškálna politika vie veľmi nepekným spôsobom zasiahnuť do našich politik. Konsolidáciou sa to ale nekončí, problémov špeciálne tých štrukturálnych, je v Európe oveľa viac. My sami si poznáme ten dlhý chronický zoznam bolesti, ktorými trpíme desiatky rokov, ale tým kľúčovým problémom na Slovensku, ale aj v ďalších krajinách Európy je rast produktivity práce, ktorý sa zastavil a dokonca strednodobo aj došlo k poklesu. To je Achillova päta nášho hospodárstva, zaostávame v mnohých oblastiach - v inováciách, v modernizácii našich ekonomík, ale aj v schopnosti akceptovať novinky a prispôbovať sa. Nedávno zverejnená správa o stave ekonomiky v Európskej únii je pripravená našim bývalým kolegom Mariom Draghim o tom hovorí úplne jasne a dopodrobna a donaha odhaľuje kľúčové problémy našich krajín. A preto pre rast, pre udržateľný rast životnej úrovne bude kľúčové naozaj naštartovať rast produktivity a mať konečne odvahu sa popasovať aj s problémami, ktoré veľmi vedecky, akademicky voláme štrukturálne, ale každý z nás ich pozná na vlastnom živote.

Vyššiu dynamiku produktivity by mohlo priniesť posilnenie inovačného potenciálu našej ekonomiky, ale aj lepšie, naozaj lepšie využívanie eurofondov, ale aj posilnenie fungovania spoločných trhov a vyšší dôraz na konkurencieschopnosť týchto európskych trhov oproti zvyšku sveta, teda úplne opačný jav, ako sa nám javí v dnešných dňoch, keď prevláda

vláda alebo prevláda nálada fragmentácie a akéhosi nacionalizmu, ekonomického nacionalizmu z pohľadu ochrany vlastných záujmov. My v centrálnych bankách si chceme robiť svoju domácu úlohu a veľmi sebedovetom tvrdím, že postrážime cenovú stabilitu, ktorá je samozrejme nevyhnutým predpokladom ďalšieho zdravého ekonomického rastu aj u nás aj, aj vo zvyšku sveta. Dúfam, že zimná prognóza, s ktorou prídeme opäť v decembri, sa už bude niesť takých trošku veselších farbách. No a to samozrejme sa môže stať vtedy, ak za toho predpokladu, že sa situácia tam vonku hlavne upokojí a vyjasní, čo by sme naozaj uvítali všetci. Teraz poprosím Michala, aby prišiel s konkrétnejšími číslami.

Michal Horváth, výkonný riaditeľ úseku menovej politiky a bankových obchodov NBS

Dobrý deň prajem aj ja som rád, že tu dnes som s Vami a ďakujem že ste dnes prišli, dovoľte mi teda, aby som nadviazal na to, čo pán guvernér už načrtnol. Rast ekonomiky očakávame v tomto aj budúcom roku na úrovni 2,5 % a tieto čísla sú o čosi nižšie, ako sme čakali v našej letnej predikcii, ale napriek tomu naďalej sú to veľmi solídne čísla. V grafe za mnou vidíte, že v letnej predikcii sme čakali rast v tomto aj budúcom roku niekde okolo 3 %, ak by sa na Slovensku nekonala konsolidácia, tak aj v tom prípade by sme znižovali rast v tomto roku mierne, a to z dvoch dôvodov hlavne: Prvý dôvod je ten, že časť tohto roka sa už nevyvíjala podľa našich očakávaní. V druhom štvrtroku sme mali dosť veľké sklamanie ohľadom ekonomického vývoja a - áno, máme jeden z proti vetrov je práve oddaľujúce sa oživenie v eurozóne, ktoré tiež tlačí čísla dole, ale veríme, že v druhej polovici roka naša ekonomika pridá a celkovo za rok vykážeme slušný rast. Keby sa nekonala konsolidácia, tak v budúcom roku by sme sa nachádzali niekde na tých číslach ako sme mali v lete, teda niekde okolo 3 %. Tu však treba povedať, že pri absencii konsolidácie by ekonomika čelila rizikám nižšieho ratingu možných nečakaných pohybov na výnosoch štátnych dlhopisov a podobne. To, že prichádza konsolidačný balíček tieto riziká v značnej miere znižuje, ale konsolidácia si samozrejme vyžiada svoje náklady. A preto v budúcom roku, aj v roku 2026 mierne očakávame nižší rast. Čo sa týka rizík tohto vývoja, niektoré už pán guvernér spomenul. Žijeme vo veľmi turbulentnom svete, máme niekoľko významných geopolitických konfliktov, ktoré sa môžu rozšíriť alebo prehĺbiť a tie by zásadným spôsobom mohli ovplyvniť vonkajšie prostredie našej ekonomiky a naša otvorená veľmi na obchod zameraná ekonomika je odkázaná na to, aby sa svetovej ekonomike darilo. Ak by tam došlo k problémom, prípadne aj k nejakým obchodným vojnám, toto by mohlo poznačiť vývoj do budúcnosti. Tie riziká v tomto smere - teda je väčšia možnosť, že ten rast by mohol byť, mohol byť pomalší.

Čo sa týka inflácie, tam očakávame dočasné zrýchlenie na úroveň 5 % v budúcom roku. Úlohu tam zohrávajú najmä dva vplyvy: V našej predikcii vychádzame z toho, že sa zrealnia ceny plynu pre domácnosti teda, ceny plynu sa zosúladiť s vývojom na svetových trhoch a zároveň tu máme konsolidačný balík, ktorý obsahuje mnohé daňové opatrenia, ktoré zrejme potlačia ceny nahor. Tiež ale potom v ďalšom roku 2026, po odznení týchto vplyvov a aj vplyvom toho, že trochu sa nám ochladí ekonomika, by sa inflácia znovu mala vracieť naspäť na tie bežné úrovne.

Čo sa týka rizík, v tomto prípade vidíme riziká oboma smermi. Opäť by som spomenul tie globálne vplyvy, ktoré majú skôr tendenciu tlačiť ceny nahor, naša predpoveď je založená na trhových predpokladoch o vývoji cien energií. Tieto trhové predpoklady sú však momentálne celkom priaznivé, ale už dlhšiu dobu tá neistota na svetových trhoch, čo sa týka plynu alebo aj elektriny je oveľa neistejšia ako to zvyklo byť v minulosti, takže možnože nejaká, nejaký konflikt alebo nejaký ďalší šok pošle ceny vyššie, s tým s tým proste treba rátať. Na druhej strane v prípade cenového vývoja máme aj riziká smerom nadol. Je momentálne veľmi ťažké vyhodnotiť všetky prvky konsolidačného balíka. Možno niektoré položky, ich vplyv sme trochu prestrelili, sme odhadli až príliš smerom hore, možno niektoré sa budú naopak vyvíjať menej priaznivo ako to čakáme. Osobitne by som možno spomenul daň z finančných transakcií - vyhodnotiť vplyv tohto opatrenia na - či už na inflačný vývoj, ale aj na vývoj reálnej ekonomiky - je pomerne zložité, takže tam by mohlo dôjsť nejakým prekvapeniam.

A na záver ešte k cenám energií. Náš prepočet vychádza z toho, teda, že sa ceny zosúladiť s vývojom na medzinárodných trhoch a zároveň, že vláda poskytne nejakú adresnú pomoc vo forme transferov pre vybrané domácnosti, ale vývoj môže byť aj taký, že sa znovu vyberieme v nejakej forme plošnou podporou a v tom prípade by ten nárast cien pre domácnosti bol opäť nižší a tým pádom naša inflácia by v budúcom roku mohla byť nižšia. Ako sme už naznačili, očakávame, že konsolidačný balíček bude tlmiť rast, najmä teda v budúcom roku a prispieje k vyššej inflácii opäť najmä v budúcom roku. Je z dvoch tretín zložený najmä z príjmových opatrení a celkový objem doteraz komunikovaných opatrení presahuje ten objem, ktorý je potrebný na dosiahnutie vládou deklarovaných cieľov v oblasti vývoja deficitu. Očakávame teda, že prídu ďalšie opatrenia, ktoré pôjdu opačným smerom, ktoré budú zhoršovať tú rozpočtovú situáciu, môže ísť o rôzne kompenzačné opatrenia alebo dofinancovanie niektorých častí verejného sektora. S týmito v našej predpovedi rátame. Je to zabudované do týchto do týchto čísel, ich vplyv na HDP aj na infláciu však vidíme ako pomerne malý.

Čo sa týka teda vývoja verejných financií, očakávame, že v tomto roku deficit skončí na úrovni 5,7 % HDP - o čosi vyššie ako v minulom roku. Na svedomí to majú najmä dodatočné transfery schválené koncom minulého roka, osobitne 13. dôchodky, ale aj dodatočná energo pomoc, vzhľadom na to, že v tomto roku ceny plynu pre domácnosti boli zmrazené. Ak by neprichádzal konsolidačný balíček, očakávali by sme v najbližšom období mierny pokles deficitov niekde k úrovniam 5 %. Jednak to vyplýva z odznenia energo pomoci, ale aj niektoré opatrenia, najmä daňového charakteru prijaté ešte v decembri minulého roku majú viacročný vplyv, takže tie by pôsobili priaznivo na vývoj deficitu aj v ďalších rokoch, ale prichádza teda konsolidačný balíček a vďaka nemu by sme teda mali naplniť tie deklarované ciele na úrovni okolo 4,5 %. Na rok 2026 očakávame deficit verejných financií momentálne na porovnateľnej úrovni. Je to z niekoľkých dôvodov, na jednej strane, teda konsolidačný balíček spomalí rast, čo sa odzrkadlí na vývoji príjmov. Na druhej strane tiež vyššia inflácia povedie k tomu, že niektoré sociálne výdavky sa budú valorizovať rýchlejším tempom, čo je tiež negatívny vplyv na vývoj v roku 2026. No a zároveň máme tam zatiaľ ten doteraz nešpecifikovaný balík opatrení, predpokladáme, že výdavkových, ktoré tiež zatiaľ nie je jasné, aký budú mať charakter. My predpokladáme, že do veľkej miery budú trvalého charakteru, ale tu sa otvára priestor práve na to, aby došlo k ďalšej konsolidácii aj v roku 2026. Ak by tieto opatrenia mali dočasný charakter, teda, ak by išlo naozaj do istej miery o kompenzačné opatrenia zamerané na rok 2025, po ich odznení by ten deficit mohol klesnúť v roku 2026. Lebo tá konsolidácia bude musieť pokračovať ďalej aj v ďalších rokoch. Keď sa pozrieme na vývoj verejného dlhu, on smeruje aj po zarátaní konsolidačného balíčka k 60 % HDP, zásadným spôsobom ten vývoj neovplyvňuje. Aj po konsolidácii máme pomerne vysoké úrovne deficitu a zároveň máme o čosi nižší rast, takže ten vývoj dlhu je vcelku porovnateľný s prognózou, ktorú sme mali v lete na to, aby sme zastavili nárast miery zadlženia a prípadne dosiahli obrat v tejto oblasti. Konsolidácia s nami zostane ešte niekoľko rokov v budúcnosti.

Na záver pár čísel, ktoré sumarizujú to, o čom som doteraz hovoril raz 2,5 %, inflácia z 3 na 5 %, naďalej slušný rast nominálnych miezd a to aj po zohľadnení inflácie, v priemere by reálne príjmy nemali poklesnúť ani v budúcom roku, stabilita na trhu práce. Ďakujem veľmi pekne za vašu pozornosť.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem pekne priestor pre vaše otázky, nech sa páči televízia JOJ.

Peter Petrus, redaktor TV JOJ

Deň prajem, páni, viackrát ste spomenuli slovo neistota a globálne trendy. Do akej miery pri vašich analýzach a úvahách beriete dve veci, ktoré spomeniem - clá, kontra clá, re-kontra clá, Európska únia – Čína, a druhá pod otázkou o štyri týždne sa zobudíme do rána po amerických prezidentských voľbách a mnohí makroekonómovia hovoria, že ak by vyhral Trump tak by to bolo decentne a jemne povedané problematické aj pre nás ako pre Európsku úniu, pretože neraz sa o nás vyjadril nie ako o partneroch ale ako o súperoch, možno až o nepriateľoch aj z ekonomického pohľadu. Takže do akej miery tieto dva globálne vážne faktory beriete pri vašich analýzach, úvahách, predikciách do úvahy? Ďakujem pekne.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Pevne verím, že ma Michal doplní, ale v zásade pracujeme s odhadmi aj medzinárodných inštitúcií ako je Svetová banka a Medzinárodný menový fond, OECD. Samozrejme aj Európska komisia pracuje s vlastnými analýzami a ECB takisto, takže musím povedať, že ten základný scenár je položený na optimistických predpokladoch. To znamená, tie predpoklady vychádzajú z toho, že v nejakom čase sa lokálne konflikty ako keby utíšia a že nebude, nebudeme pokračovať v rapidnom tempe fragmentácie alebo deglobalizácie, ak to chcete nazvať. Pravdou, ale je, že tak ako funguje politický cyklus v Európe alebo o chvíľu budeme vidieť výsledky v Spojených štátoch amerických, tak ten politický cyklus hovorí o tom, že sa podmienky na globálny ekonomický rast akoby zhoršujú, pretože prevládajú, začínajú prevládať ako keby protekcionistické postoje. Hovorím strašne - používam veľa cudzích slov a čo môže znieť nepríjemne, ale v podstate ide o to, že prevažuje ochranárstvo, často predávané aj proste zabalené v dákom pozlátku, veľmi lacnom pozlátku jednoduchých riešení, ako by sme ochránili nás pred tými a onými, a samozrejme voliči na to, bohužiaľ, reagujú veľmi pozitívne s tým, že dávajú ten hlas populárnejším stranám.

Tuto neďaleko vo Viedni sa niečo udialo pred dvoma týždňami, predtým to bolo v Holandsku, začiatkom tohto roka niečo sa deje, buble to v Nemecku a v ďalších a ďalších krajinách. Toto samozrejme bude mať konkrétnu odozvu, môže mať odozvu v konkrétnych politikách, ako ste spomenuli v oblasti napríklad ciel alebo ďalších ochranárskych opatreniach ako takých, ale sme svetové spoločenstvo a z tohto pohľadu musíme snáď veriť aj v to, že prevládne ako keby zdravý rozum, že aj - hovoríme aj trend takzvaného v angličtine sa to volá de-risking alebo znižovanie rizík ako takých, že prevládne zdravý rozum v pohľade nejakej koordinácie, pretože najhoršie je, ak sa znižujú síce riziká, ale robí sa to v podstate ako v začiatkoch, v prvých týždňoch covidu veľmi - veľmi, by som povedal chaoticky a na úkor tých iných. Takže my, keďže žijeme v zväzku ďalších krajín v Európskej únii, z tohto pohľadu

máme istú mieru ochrany, aby sme teda, aby sa nezatvorili naše hranice pre naše produkty a našich ľudí, proste na hraniciach okresu Bratislava alebo Námestovo, takže toto je primárna ochrana. Ale ak hovoríme o našich globálnych záujmoch, keďže vieme, že sme malá otvorená ekonomika a že proste metódou v motýľích krídel však všetko, čo sa vo svete udeje nejakým spôsobom pozitívne alebo negatívne, môže ovplyvniť náš život, musíme byť pripravení a preto aj hovoríme a vítame odvahu vlády konsolidovať, pretože byť pripravený s menšou mierou dlhu, s menším deficitom je určite správne, aj keď to spôsobuje ďalšie negatívne efekty.

Michal Horváth, výkonný riaditeľ úseku menovej politiky a bankových obchodov NBS

Ja by som možno stručne doplnil, že vo fáze prípravy každej takejto predikcie prebiehajú vždy predtým intenzívne diskusie s kolegami v iných európskych centrálnych bankách a s Európskou centrálnou bankou a veľká časť tejto diskusie je práve zameraná na hodnotenie globálneho vývoja. Pracujeme s rôznymi scenármi a potom spolu kolektívne sa rozhodujeme o tom, že čo zaradiť do predikcie ako relevantný vplyv a čo nie. A tých rizík, ktoré sú spojené s geopolitickým vývojom, s možnými obchodnými vojnami, je veľa a - áno, niektoré z nich by mali významný viditeľný vplyv na vývoj v eurozóne a tým pádom aj u nás. Treba ich brať vážne, ale momentálne situáciu hodnotíme tak, že ich explicitne nezohľadňujeme v budúcom vývoji. Na druhej strane musím povedať, že prichádzajú aj dobré správy z Číny napríklad, kde vláda a centrálna banka momentálne implementuje veľký, veľký stimul, veľký impulz pre ekonomiku, ktorá minimálne krátkodobo by mala pomôcť aj svetovej aj svetovej ekonomike, takže nie je dôvod byť úplne pochmúrny čo sa týka vývoja v najbližšom roku, dvoch.

Dano Horňák, agentúra Bloomberg

Dobrý deň, Bloomberg, pán guvernér, mám na vás dve otázky, jedna sa týka vášho pohľadu, očakávaní ohľadom vývoja menovej politiky ECB na tých nadchádzajúcich dvoch zasadnutiach rady guvernérov. Ako to vidíte, napríklad čo sa týka kľúčovej úrokovej sadzby? A druhá otázka sa týka výhľadu inflácie v rámci eurozóny, či vzhľadom na ten aktuálny vývoj podľa vás nerastie riziko alebo pravdepodobnosť, že tá inflácia, miera inflácie môže podstreliť alebo byť nižšia ako tá cielená dvojpercentná úroveň, ako než ako ju prekročiť? Ďakujem pekne.

Peter Kažimír, guvernér NBS

No, v prvom rade vám chcem povedať, že rozhodne sa nezobúdzam spotený z toho, že by som sa mal báť, že inflácia teraz bude hlboko pod dvoma percentami, skôr naopak, stále myslím si, že nemáme dostatočnú istotu v tom, že náš – splnenie strednodobého cieľa je, je proste úplne,

že sme zabudli, že sme si istí, že náš cieľ udržateľne byť na dvoch percentách alebo okolo dvoch percent je úplne realistický cieľ. A poviem vám prečo - a to je, to je dané, samozrejme, kľúčovo v oblasti služieb a energií, lebo ak hovoríme o scenároch, o ktorých pred chvíľou Michal napríklad hovoril, tak, tak základným predpokladom toho, že si my splníme svoju úlohu je to, že rátame vlastne s veľmi priaznivým vývojom cien energií - to je dnes, hej, ale veľmi dobre vieme v akom výbušnom svete žijeme a ako sa tento predpoklad môže zvrhnúť do horšieho. A druhou prirážajúcou podmienkou je vývoj cien služieb, ktorý je, ktorý je bohužiaľ stále v celej eurozóne na vyšších úrovniach a nie sme si úplne istí, ako to bude v ďalších mesiacoch. Opätovne - predpoklad razantného poklesu inflácie v eurozóne je založený na tom, že ceny služieb v budúcom roku významne poklesnú. Takže, keďže nemám krištáľovú guľu, tak neviem vám povedať, či sa tento predpoklad splní. Ak sa splní, tak môžem povedať veľmi smelo, že áno, sme na tej správnej ceste a je správne, že pokračujeme so znižovaním sadzieb a všetko je v poriadku, ale ak sa nespĺní, tak by som sa nerád dostal do situácie, že budeme musieť revidovať naše niekedy možno aj predčasné rozhodnutia. A ak hovoríte o stretnutí, ktoré má byť budúci týždeň v Lubľane, tak je okolo toho relatívne veľa hluku a ruchu, ale považuje sa ako keby v médiách za hotovú vec, že by sme mali znižovať sadzby. Ale ja musím povedať, že ja nie som úplne presvedčený o tom, že by sme sa mali rozhodovať na základe jedného dobrého čísla, to je výsledok – a mám na mysli septembrovú infláciu, ktorá klesla pod dve percentá. To číslo sme dokonca všetci predpokladali, vedeli sme o ňom pri našich posledných rozhodnutiach, ale pre nás je samozrejme kľúčové sa rozhodovať na základe celého súhrnu informácií a tie kľúčové informácie budeme mať v decembri. Takže je pravdou, že posledné číslo, posledné číslo zo septembra potvrdzujú, že inflácia je na ústupe, že ekonomický rast v Európe je veľmi anemický a veľmi slabý. To znamená, ponúkajú sa tu isté receptúry, čo by sme mali robiť ďalej, ale opakujem - pre nás je dôležité, aby sme mali istotu v tom, že nebudeme musieť svoje kroky v budúcnosti revidovať ako také.

Takže, posledná veta je - áno, robíme rozhodnutia zo stretnutia na stretnutie, máme voľné ruky a nemôžem vylúčiť aj to, že by sme išli so sadzbami budúci týždeň nadol. Ale takisto je možné, že sa nezmení tempo a časovanie ďalšieho znižovania sadzieb a že sa potom možno v decembri neudeje vôbec nič. Hej, takže všetky scenáre sú, sú otvorené a kľúčové bude proste sa rozhodovať na základe informácií a dát, ktoré budeme mať v danom momente k dispozícii. Ďakujem.

Andrej Horváth, TA3

Dobrý deň, ministerstvo financií, respektíve štát plánuje emitovať akúsi formu korporátnych dlhopisov pre ľudí. Rád by som sa opýtal ako vnímate tento zámer. Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Primárne musím povedať, že táto téma je veľmi stará, hej, a je úplne bežná v niektorých krajinách, sú krajiny, kde je financovanie dlhu postavené aj na retailových, na domácich neprofesionálnych investoroch celé roky. Takže tu musím povedať, že z tohto pohľadu diverzifikáciu financovania dlhu považujeme za správnu. Otázka je samozrejme - otázka technickej prípravy a načasovania takéhoto kroku. Treba si aj takisto uvedomiť, že takýto spôsob financovania je zväčša drahší ako ten trhový, ale to je proste dané podstatou takéhoto spôsobu financovania. Je pravdou, že nás sa to nejakým spôsobom nedotýka táto téma. Možno jedine z pohľadu našej dobrovoľnej agendy a to je agenda finančnej gramotnosti, kde v podstate takýto krok musí primárne pomáhať ako keby všeobecnému takému rozhl'adu o tom, čo je štát, ako sa financuje, čo je dlhopis, čo je jeho návratnosť a čo je možno korporátny dlhopis, lebo ja by som ho naozaj nenazval korporátnym, nerád by som nazval korporátnym, ale je to podľa mňa legitímny zdroj financovania akéhokoľvek štátu. A samozrejme môže byť za tým aj veľké politikum, ak sa politici rozhodnú sa tohto nástroja zmocniť a z hľadiska politickej komunikácie, tak sa tak stane. Uvidíme, povedal by som. Ďakujem.

Mário Blaščák, Hospodárske noviny

Pán guvernér, mne sa veľmi páčil ten titulok tej prezentácie, že solídny rast s protivetrom. Pred týždňom som bol v marine v grécku svedkom toho, keď náhly vetra sfúkol pri kotvení jednu jachtu o druhú, takže to malo veľké materiálne negatívne následky, proste karambol. Sami ukazujete, vplyv tej konsolidácie je negatívny s ohľadom na hospodársky rast a zároveň zvyšuje infláciu v porovnaní s predošlými predpokladmi. Moja prvá otázka je - je to dobré alebo zlé? Jedným slovom - je to dobré, že konsolidujeme a ak áno, dalo sa to urobiť aj lepšie?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Konsolidácia má vyššiu hodnotu ako stav verejných financií a udržateľnosť má mať z tohto pohľadu oveľa väčšiu hodnotu ako zaoberanie sa jeho štruktúrou. No musím povedať, že vám toto prehlasujem na základe svojich skúseností, svojho minulého povolania. Ja s plnou vážnosťou chcem prehlásiť, že je veľmi, veľmi dôležité, že si vláda, akákoľvek vláda proste uvedomuje dôležitosť udržateľnosti verejných financií a udržateľnosť samozrejme má veľmi pestrofarebnú skladbu ako takú, ale pre verejnosť je to kľúčové - reprezentuje vlastne výška

deficitu, rozdiel medzi príjmami a výdavkami štátu ako takého, čo si vedia predstaviť ľudia aj pri svojich rodinných rozpočtoch a potom druhým parametrom je samozrejme dlh ako taký. A je pravdou, že za posledné roky ako proste sa nám otvorili nožnice do takých úrovní, ktoré vzhľadom na našu štruktúrnú ekonomiku, našu významnosť, počet obyvateľov, našu váhu, ktorú zohrávame v spoločnosti, sa dostávame proste ku kritickým hraniciam, ktoré sme si už mohli všimnúť napríklad na zvýšených nákladoch na financovanie dlhu. Takže tu žiadna ruka hore neexistuje, ako je - tu existuje len poctivá práca, ktorá samozrejme tou alebo onakou politickou väčšinou, ktorú by sme mali danú dnes v parlamente, by ten balíček vyzeral trochu inak doľava alebo trochu inak doprava, ak ešte platia staré pravdy, samozrejme. Takže určite sa veci dajú robiť aj inak, možno aj lepšie, ale vyberiem si jedno opatrenie a to je daň z pridanej hodnoty. Musím povedať, že zvýšenie dane z pridanej hodnoty je ako podľa učebnice. Takže to je opatrenie, na ktoré sme poukazovali roky a ja môžem len zagratulovať, že sa našla k tomu politická odvaha a že toto opatrenie, ktoré má svoje samozrejme aj negatívne dopady v oblasti inflácie, ale aj v oblasti životnej úrovne ľudí, ale ktoré sa samozrejme - tieto negatívne efekty sa dajú znižovať a veľmi adresnou injeckáciou zase na strane výdavkov štátu. Hej, takže to už je to už je na tých technokratoch a na tých konštruktéroch, aby vedeli negatívne opatrenia, hlavne tie opatrenia, ktoré smerujú k znižovaniu životnej úrovne, aby ich vedeli patričným spôsobom - tie skupiny ľudí ochrániť.

Mário Blaščák, Hospodárske noviny

Ešte dopĺňujúcu – rakúsky ekonóm Fridrich Schneider vypočítal, že miera šedej ekonomiky na Slovensku je zhruba 14,2 % a ak by sa nám to podarilo znížiť, povedzme na úroveň Rakúska, čo je zhruba 7,5 %, takže by sa zrazu na daňových príjmoch prilialo do štátnej kasy 1,6 miliardy EUR. Dalo sa kráčať aj týmto smerom pri konsolidácii?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Poprosím Michala o pomoc, ale poviem len toľko aj zo svojej skúsenosti, že určite je správne kráčať aj týmto smerom, ale neviete postaviť z roka na rok, ani z roka na dva roky typ opatrení, ktoré by sa dali kvantifikovať a predať ako opatrenia, ktoré prinesú konkrétne výsledky. Teda neviete urobiť konsolidačné opatrenie v tejto oblasti a predať ho Európskej komisii alebo finančným sektorom s tým, že donesie mi to miliardu a tým pádom môžem na tento účet míňať inú miliardu. Takže tadiaľ cesta nejde v tej situácii, v ktorej sa nachádzame dnes.

Michal Horváth, výkonný riaditeľ úseku menovej politiky a bankových obchodov NBS

Ja by som možno dodal, že áno, súhlasím s tým, že niektoré opatrenia sú zložitejšie ako iné a pri niektorých vieme dosiahnuť efekt okamžite zmenou parametru. Pri iných je to tvrdšia práca, ktorá si vyžaduje väčšie úsilie, väčšiu aj reorganizáciu v rámci verejnej správy, audity a podobne, a tam ten efekt sa dostaví až s odstupom - a aj inak ako z tohto tiež vyplýva, že zloženie konsolidačného balíka, lebo tá konsolidácia - tu s nami ešte bude, sa môže potom postupne v čase meniť a bolo by dobré, keby k tomu aj došlo. Zároveň v týchto našich výpočtoch, tiež musím poznamenať, HDP ťahajú smerom dole aj výdavkové položky, teda nejde o to, že všetky typy výdavkov majú zanedbateľný vplyv na nárast HDP. Niektoré položky cítiť citelne aj teda najmä v krátkodobom horizonte, ale pokiaľ sa konsolidácia robí - a čo sa robí aj v mnohých krajinách povedzme veľakrát cez užitočné verejné investície - tak majú aj dlhodobý vplyv na verejné financie. Štruktúra výdavkov aj príjmov verejného rozpočtu je veľmi politická otázka a je to je to doména tej sféry, aby prinášala v tomto smere rozhodnutia.

Erik Adamson, Slovenská televízia

Dobrý deň, skúsme to trochu poľudštiť. Minulý rok Robert Fico niekedy o takomto čase držal v ruke tabličku 250 gramového 82 percentného masla a hovoril, že stojí 3,50 - ja som si na štatistickom úrade našiel, že stálo 3,40 ale to je ...

Peter Kažimír, guvernér NBS

Nemyslíte si, že môžete robiť takýto protest song niekde inde ako na pôde Národnej banky Slovenska?

Erik Adamson, Slovenská televízia

Nie, myslím že nie, ale chcem sa ale opýtať, že čo by ste vy poradili vláde aby zastabilizovala nejako ceny alebo ich popripade vrátila na tú úroveň ako bola v roku 2023? Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Nerozumiem vašej otázke.

Erik Adamson, Slovenská televízia

Čo by ste poradili vláde, aby zastabilizovala ceny potravín alebo ich dostala na úroveň v roku 2023?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Musím povedať, že v oblasti cien potravín sme v podstate vždy boli len prekvapovaní, hej, takže bohužiaľ väčšinou nepríjemne a to je ale daná otázka, ktorá, to je otázka, ktorá súvisí samozrejme s našou sebestačnosťou a mnohými ďalšími prostre aspektmi z hľadiska obchodnej siete a podobne. Nie sme tu na to, aby sme robili konkrétne opatrenia. Určite nebudeme hovoriť o regulácii a podobne. Moja osobná skúsenosť je daná tak, že jedným z najlepších opatrení je transparentnosť, to znamená - komunikácia a komunikácia, zbieranie dát, snaha vysvetliť tieto dáta, správanie sa jednotlivých článkov v tom reťazci, pretože za cenou potravín je reťazec – prvovýrobca, spracovateľ, výrobca, predajca a na konci na konci dňa ako taký spotrebiteľ. Takže je to otázka dostatočnej konkurencie a informovanosti ľudí ako takých. Takže to sú mäkké opatrenia, ktoré by som určite odporúčal sa ďalej venovať.

Lukáš Dzivý, Radiožurnál

Neviem, ešte ste chceli reagovať pán Horváth, videl som.

Michal Horváth, výkonný riaditeľ

Môžem, ten vývoj cien potravín, ktorý sme sledovali v posledné roky, bol do veľkej miery daný trhovým vývojom na celom svete a je veľmi ťažké ísť proti takémuto vývoju, vývoju priamymi zásahmi do cenového vývoja. My sme dlhodobo komunikovali to, že je lepšie vybrať sa cestou kompenzácií pre vybrané zraniteľné skupiny. Treba tiež poznamenať, že keď sa pozeráme do budúcnosti aj vo svetle povedzme klimatických zmien, je možné čakať, že volatilita práve v segmente potravín bude aj v budúcnosti vysoká. Je dôležité, aby štát bol pripravený a mal mechanizmy, aby vedel takéto výkyvy adresne kompenzovať, ale priame zásahy do cenových mechanizmov nie sú tá správna cesta.

Lukáš Dzivý, Radiožurnál

Dobrý deň, ja by som sa ešte spýtal na reálne mzdy - vy ste tam mali, že v priemere, myslím, neklesnú a - viete to ale trochu že rozobrať na drobné možno aj v rámci tých konsolidačných opatrení, že ako zvýšená HDP napríklad ovplyvní jednotlivých obyvateľov, myslím teda chudobnejších, strednú vrstvu alebo bohatých?

Michal Horváth, výkonný riaditeľ úseku menovej politiky a bankových obchodov NBS

My tieto analýzy v takejto detailnej štruktúre nerobíme z jednoduchého dôvodu, že nemáme k dispozícii dostatočné množstvo dát, pracujeme na tom, ale podobnú analýzu pripravila Rada pre rozpočtovú zodpovednosť, na ktorú sa môžem odkázať. Hovoríme o priemerných príjmoch,

najmä z dôvodu, že ten ekonomický vývoj napriek konsolidačnému balíčku bude napredovať, mzdy v ekonomike stále reagujú ešte aj na minulý inflačný vývoj, takže očakávame, že v procese vyjednávania, v procese dohadovania miezd na ďalší rok tie rozhodnutia, tie zmluvy budú vcelku výhodné pre zamestnaných ľudí a hoci inflácia sa trochu zrýchli, stále by to z ich pohľadu malo byť OK. Samozrejme potom to môžeme rozoberať po sektoroch ekonomiky, môžeme to rozoberať podľa typu rodín, tam sa to môže líšiť. My vieme pokryť v našich analýzach priemerný vývoj za ekonomiku.

Lukáš Dzivý, Radiožurnál

Nedá mi trochu nezabudnúť aj do politiky - v rámci v posledných mesiacov, keď sa hovorilo o tom konsolidačnom balíku a o stave verejných financií, tak sa často spomínali aj lego kocky úradníckej vlády, na ktorých ste tiež mali teda nejaký podiel, pán Horváth - ako ste teda vnímali tú situáciu a tie vyjadrenia, ktoré boli teda najmä zo strany vládnych predstaviteľov, ktorí hovorili o tom, že, myslím, že lego-kocky by zničili sociálny štandard na Slovensku a podobne.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ja si myslím, že opatrenia, že vždy je dobré, keď má akákoľvek vláda, administratíva možnosť voľby. Z tohto pohľadu, z tohto pohľadu akákoľvek analytická práca, či už je to proste predchodca, s ktorým politicky súhlasím alebo nesúhlasím, má svoju hodnotu a každá administratíva má právo do nejakej miery sa takýmto opatrením stotožniť alebo odmietnuť alebo ho politicky komentovať ako také. Ale určite, práca, ktorá smeruje k tomu, že dávame na jednu hromadu informácie a snažíme sa z týchto informácií vytážiť čo najlepšie opatrenia, si vždy zaslúži len rešpekt, to je môj názor osobný.

Michal Horváth, výkonný riaditeľ úseku menovej politiky a bankových obchodov NBS

Áno, lebo kocky boli v podstate analytickým podkladom pre ďalšiu vládu. Nebol to nejaký konkrétny návrh konkrétneho balíka, bol od začiatku koncipovaný tak, aby akákoľvek vláda, ktorá príde - bola to proste úradnícka práca, tak ako ju dodnes, verím, moji kolegovia na ministerstve financií robia. Pripravujú rôzne alternatívy pre to, aby si potom zvolení politici mohli vybrať. Som rád, inak, že tie lego-kocky boli predmetom diskusie a verím tomu, že aj inšpirovali niektoré opatrenia, ktoré sa medzičasom zavádzajú do praxe.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem pekne to bolo od nás všetko, ďakujem, že ste prišli, za vaše otázky a prajem príjemný deň.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ďakujem, pekný deň vám prajem, dovidenia.